

ChatGPT en informatievaardigheid

Hoe verandert ChatGPT het zoeken, vinden en beoordelen van informatie?

24 januari 2023

Harrie van der Meer
Bibliotheek UvA/HvA
SHB/UKB WG Information Literacy

Lieme Sloot
Mediatheek Hogeschool Rotterdam
Support Instituut Sociale Opleingen (ISO)

Brenda Lems
Mediatheek Hogeschool Rotterdam
SHB/UKB WG Information Literacy

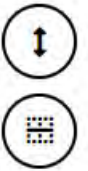
INHOUD

- Wat is ChatGPT en hoe werkt het?
- Wat kun je ermee in het zoekproces?
- Hoe verandert het informatievaardigheid?

Go to **wooclap.com** and use the code **GPTIV**

Heb je al gebruik gemaakt van ChatGPT?

1

Ja

44% 25

2

Nee

32% 18

3

Een beetje

25% 14

Respons pagina 1

Waar denk je het te gaan/kunnen inzetten in je werk? (liefst in 1 woord)

N	Instructies	Ja	Infovaardigheden	Nee
Nog geen idee	Projectgroep faculteit geneeskunde	Leren zoeken, goede zoekvragen stellen	vertalen naar studententaal	Vertaling van Nederlandse zoektermen
Feitelijke informatie opzoeken + teksten schrijven	Kritisch kijken naar het resultaat van opdrachten en daarvan leren :)	Gesprek met studenten	als toevoeging, niet als vervanging van	Als hulpmiddel om vragen van studenten te beantwoorden
Samen kritisch naar kijken	Synoniemen	Informatievaardigheden studenten	vragen die ik anders aan een zoekmachine zou stellen, als ik weinig ...	Geen idee
Tijdens instructie	Beschrijving van technieken (vb. proximity indicators)	In workshops	Informatievaardigheden onderwijs (mn valkuilwn) 😊	Informatievaardigheid
Vragen bedenken	Voorlichting gebruik en als het als schil zou komen over onze bronnen	schrijfonderwijs	Geen idee	Verkenningen van nieuwe onderwerpen
Voorbeelden		Zoektermen	Inspiratie (tekstueel)	
tekstje maken: voorzet		Geen idee		

Respons pagina 2

Waar denk je het te gaan/kunnen inzetten in je werk? (liefst in 1 woord)

Framework teksten

Fact checking
informatievaardighedenSamenvattingen
maken?

nog niet duidelijk

Oriënterend zoeken

Samen evalueren

Snel tekst genereren

Kort verslag 1
specifiek onderwerp

Zoektermen

Geen idee

Tijdbesparend

inspiratie

Misschien

synoniemen

Informatievaardigheden

Op niveau studenten
praten

APA-bronvermelding

Nog geen idee.

Oriënteren

workshops

Geen idee

geen idee

Bij oriëntatie

Teksten formuleren

Geen idee

geen idee aangezien
bronnen die GPT
gebruikt niet te
valideren zijn

Informatie

"Opdrachten maken"

Om voorbeelden te
genereren voor
studenten om te
reflecteren

in instructies

Nog geen idee

Tekst structureren

-

Bronnen zoeken

corrigeren

Teksten schrijven

Voorbeelden
verzinnen

Zoektermen

Zoeken

WAT IS CHATGPT EN HOE WERKT HET?

ChatGPT

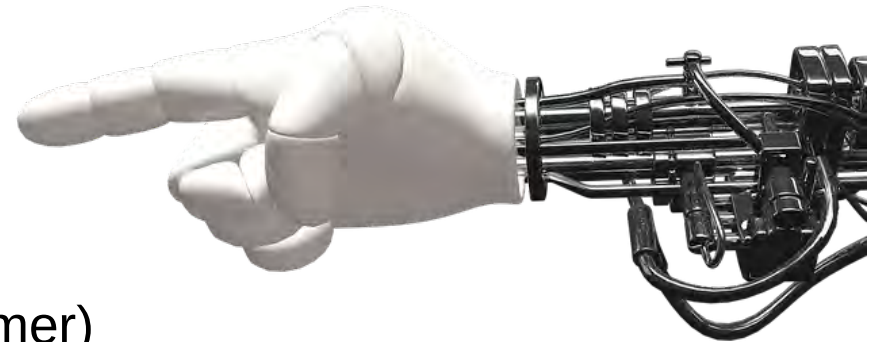
Examples	Capabilities	Limitations
Generate creative content such as stories, poems, etc.	Generate text based on user input and context in the conversation	May generate incorrect or biased information
Help with research and learning by providing answers to questions	Answer questions and provide information on various topics	May generate incorrect or misleading information if not verified
Help generate code or scripts for programming	Generate code snippets and scripts for various programming languages	Generated code may not be perfect and should be tested

[LINK VIDEO](#)

WAT IS CHATGPT?

Een chatbot met kunstmatige intelligentie die snelle, goed formuleerde antwoorden op uiteenlopende soorten vragen geeft en waarmee je gesprekken kunt voeren

- Chatbot gebouwd boven op taalmodellen
- Ontwikkeld door OpenAI
- Staat voor (**C**hat **G**enerative **P**re-trained **T**ransformer)

HOE WERKT CHATGPT?

Waar gaan we....	{	Naartoe	20%
		Heen	15%
		Zitten	10%
		Eten	10%
		Zometeen	5%
		Volgende	5%
		...	

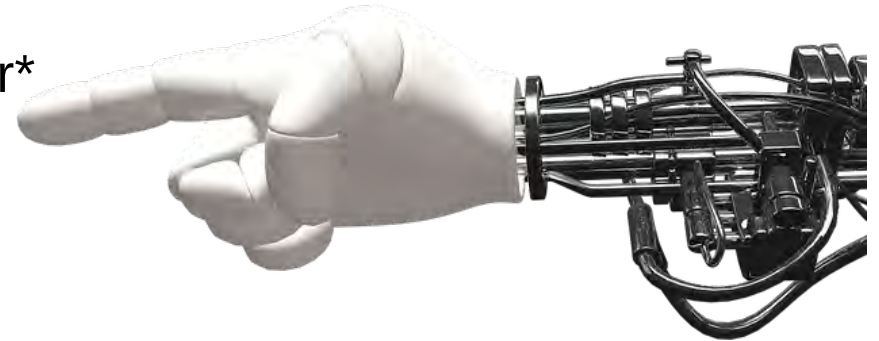
- ChatGPT is dus een taalmodel*
- Het raadt de kans op een volgend woord ...

- En legt verbanden: vertaalt woorden in getallen en gaat daarmee rekenen. Getallen zijn verbanden tussen woorden - ook over zinnen heen.
- 175 miljard parameters
- Leert o.a. op basis van feedback op antwoorden

WAT IS CHATGPT? (3)

- “Dom” – begrijpt niet wat het schrijft*
- Leert ook door feedback op antwoorden door gebruiker*
- Is geen zoekmachine, heeft geen database
- ChatGPT maakt fouten en bevat biases

MOGELIJKE TOEPASSINGEN

SCHRIJVEN

SAMENVATTEN

BEANTWOORDEN

VERTALEN

VEREENVOUDIGEN

OPSOMMEN

PROGRAMMEREN

ONDERWIJZEN

- BEOORDELEN
- TENTAMENVRAGEN
- RUBRICS ETC.

ONDERSCHEID MET TEKSTEN VAN OORSPRONKELIJKE AUTEUR

Vaak moeilijk te herkennen, ook door plagiaatssoftware

- Specifieke onrealistische details
- Veel herhalingen en identieke tekst
- Consistentie stijl en grammatica

AI detectiesoftware, bijvoorbeeld:

- AI Text Classifier (van Open AI)
- Grover (van OpenAI niet vrij beschikbaar)
- originality.ai (betaald; een vd betere) etc..

Tot nu toe nog geen accurate manier om tekst te onderscheiden

GEBRUIK VAN FILTERS

- Standaard richtlijnen: OpenAI
- Moderatieregels zijn aanpasbaar door grote organisaties en overheden*
 - Ethische richtlijnen: verwijderen ongepaste / beledigende content
 - Contextuele aanpassing aan organisatie of gemeenschap
 - Wetgeving tegen cyberpesten, haatzaaien, of de verspreiding van “desinformatie”.

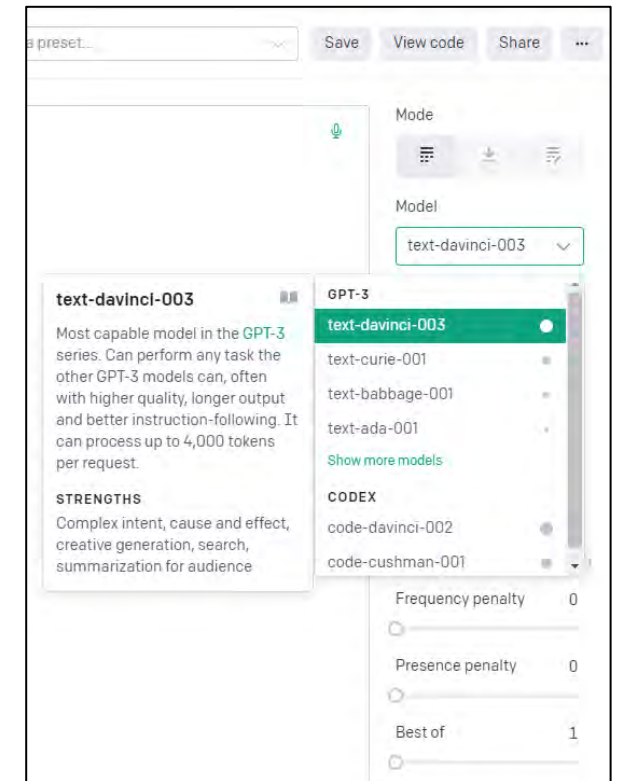
VERWACHTE ONTWIKKELINGEN CHATGPT?

[LINK VIDEO](#)

VERWACHTE ONTWIKKELINGEN CHATGPT?

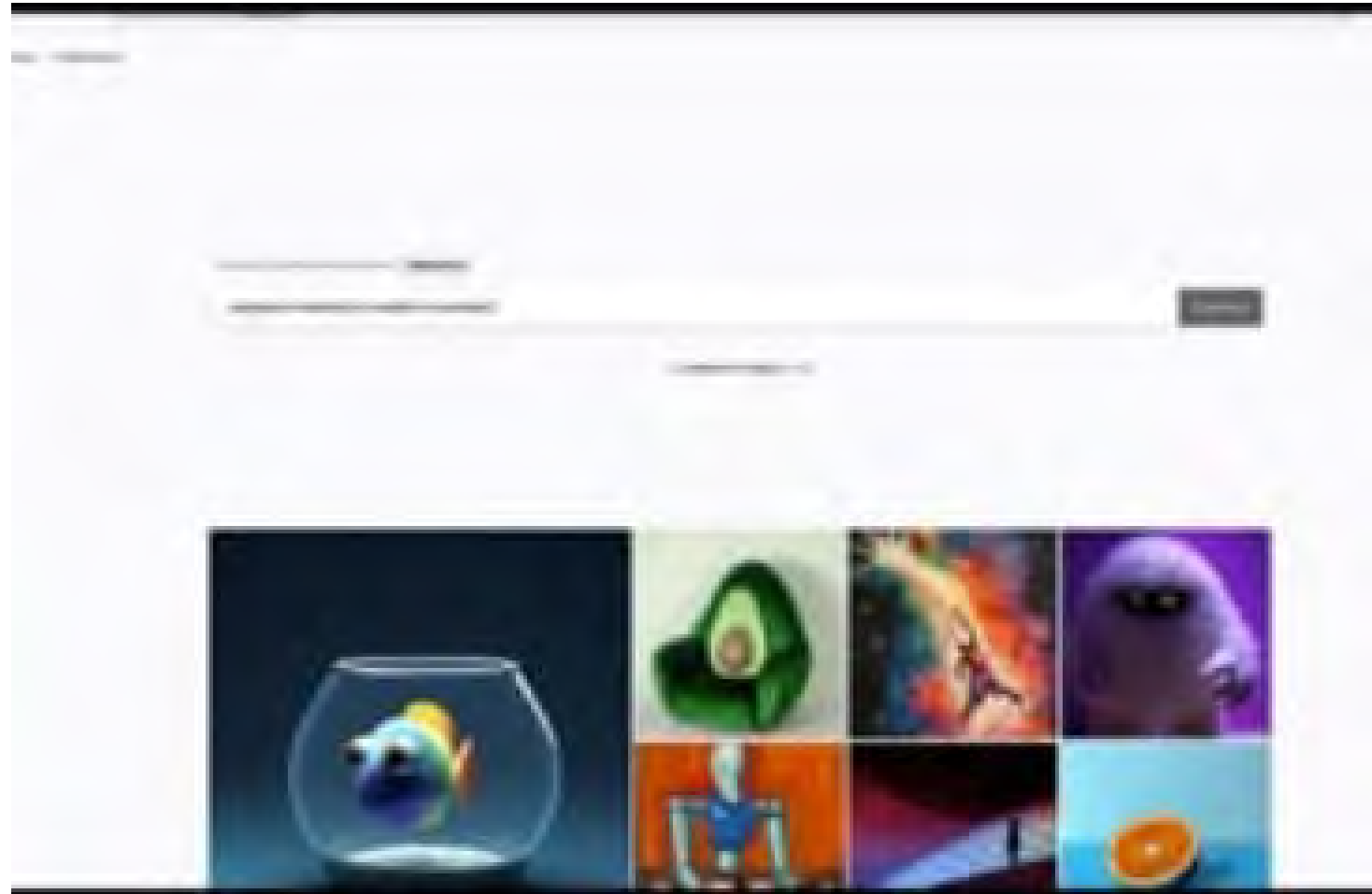
- Wat is er nieuw? Toegankelijk voor iedereen*
- Wat zien we nu (al)?
 - Prompts & Templates (input eigen data)
 - Thema/opdracht specifieke modellen (fine-tuning van modellen)
 - Directe integratie met andere tools (Lex.Page, MS Word)
 - Integratie met andere tools (Lex.Page, BING)
 - Input eigen data/bronnen
- Alternatieve modellen (bv. BLOO, Google etc.)

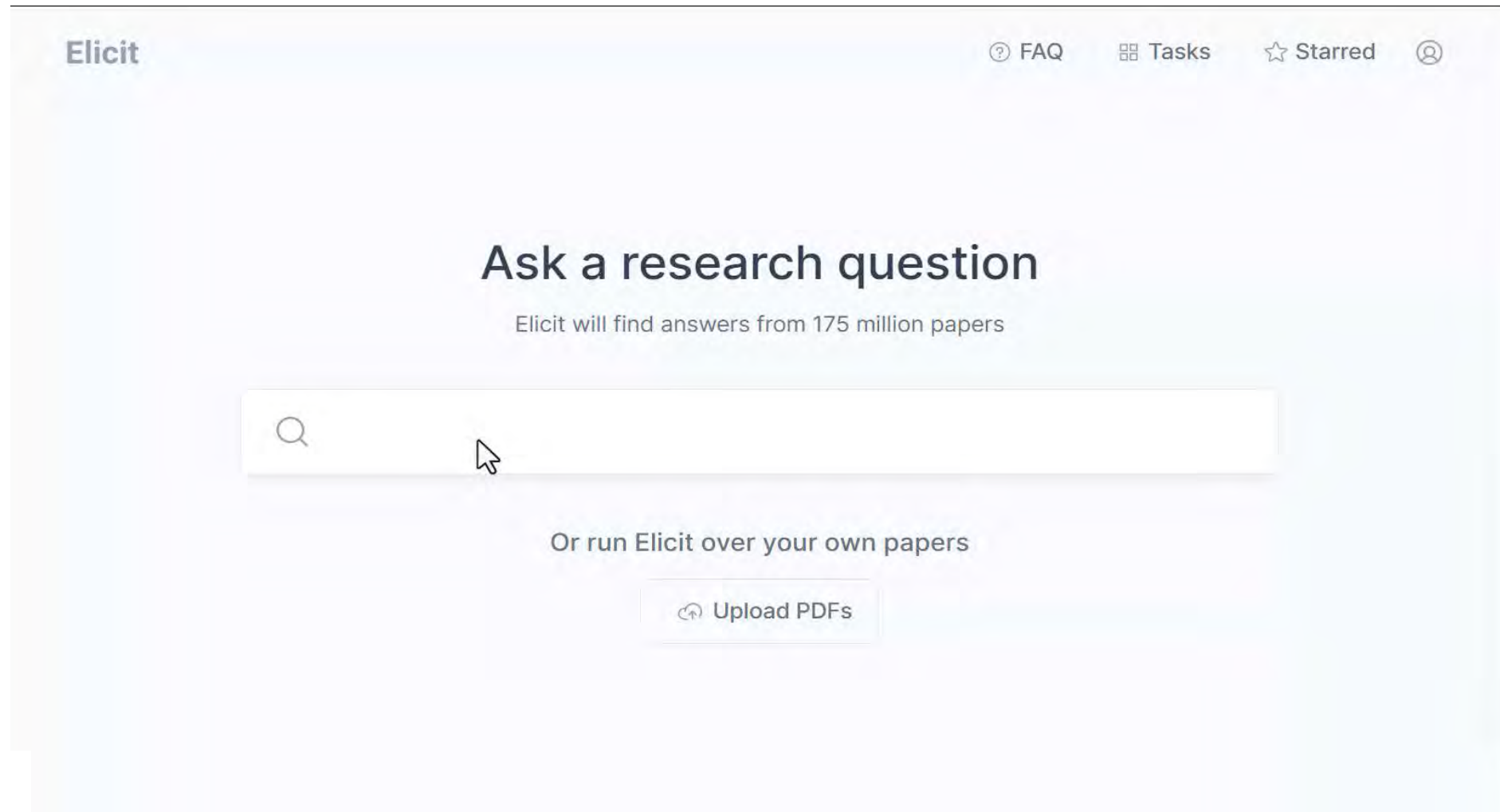
PLAATJES MAKEN MET AI: DALL-E

Ik zoek een Plaatje van
iemand die zoekt naar
een speld in een
hooiberg.

[LINK VIDEO](#)

ALTERNATIEVE AI TOOL: ELICIT

ANDERE AI TOOL: SEMANTIC SCHOLAR EN PERPLEXITY

SEMANTIC SCHOLAR

A free, AI-powered research tool for scientific literature

Search 210.288.532 papers from all fields of science

Search 🔍

Try: [Emmanuelle Charpentier](#) • [Van der Waals Forces](#) • [Vikings](#)

 Perplexity

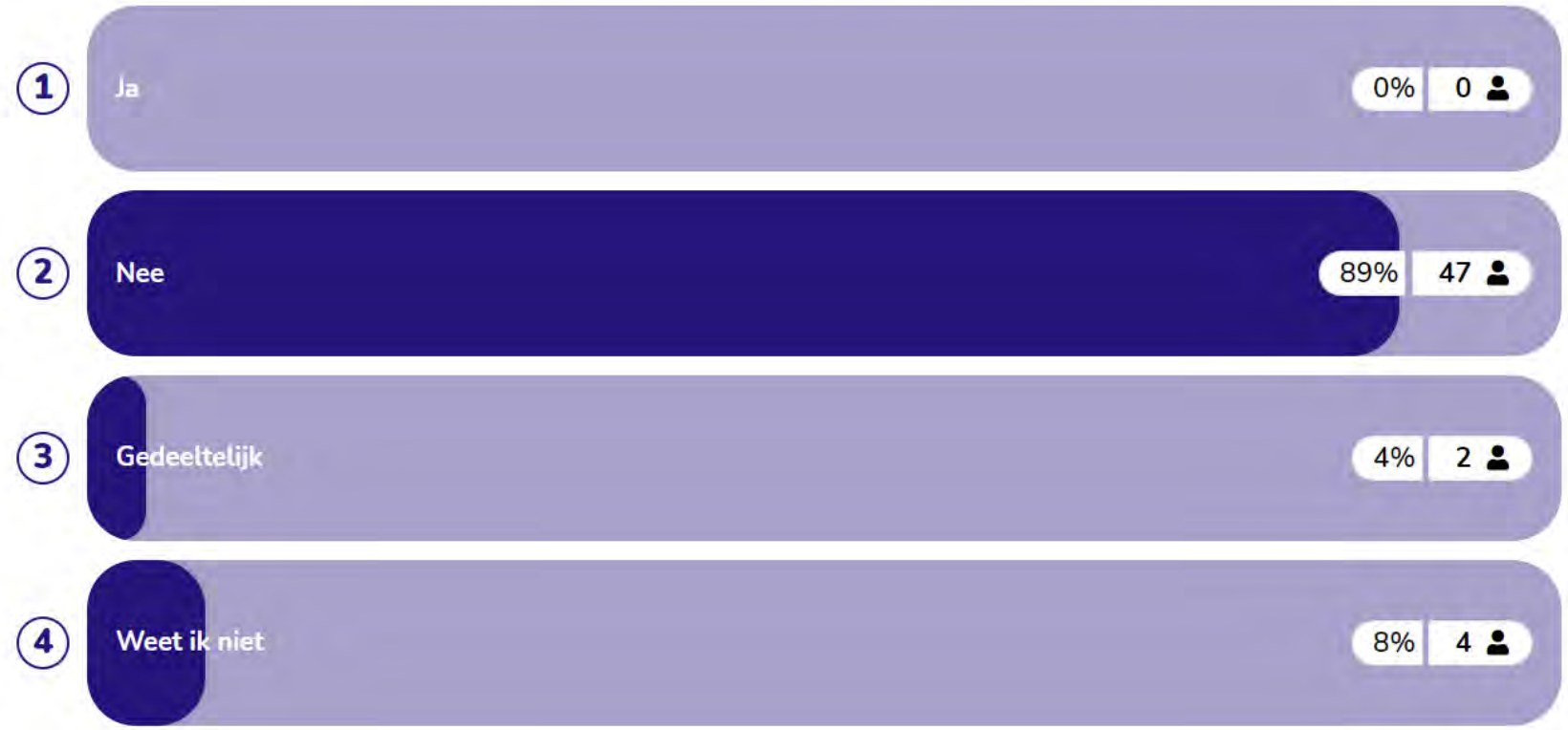
🔍 Ask anything...

WAT KUN JE MET CHATGPT IN HET ZOEKPROCES?

Go to **wooclap.com** and use the code **GPTIV**

Stelling: ChatGPT maakt informatievaardigheidsonderwijs overbodig

WAT KUN JE ERMEE IN HET ZOEKPROCES?

WAARBIJ KAN CHATGPT BEHULPZAAM ZIJN?

Figuur: Taxonomie Informatievaardigheid – schematische weergave (Van der Meer / Post, 2020).

ORIENTEREN EN SPECIFICEREN

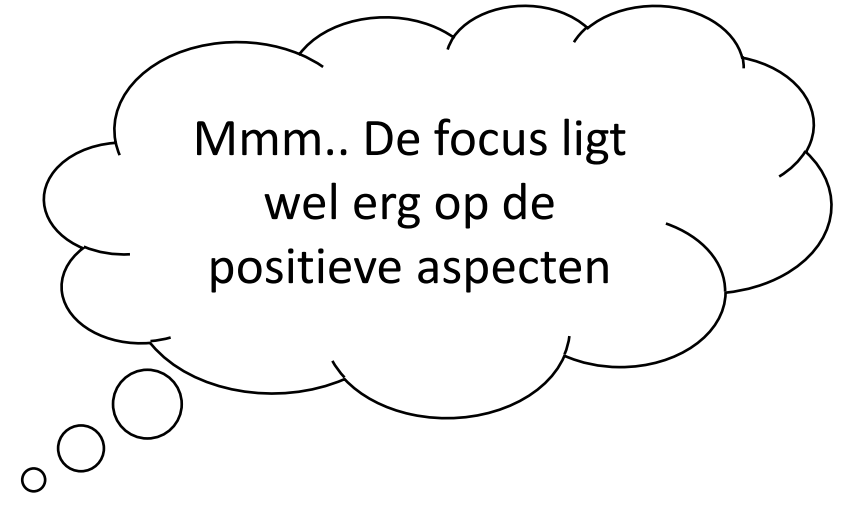
FORMULEREN VAN EEN ONDERZOEKSVRAAG

H

Wat zijn mogelijke onderzoeksvragen vragen wanneer ik de invloed van ChatGPT wil onderzoeken op informatievaardigheid van studenten en met name het zoekgedrag van studenten

1. In hoeverre verbetert de toepassing van ChatGPT de informatievaardigheid van studenten in vergelijking met traditionele zoekmethoden?
2. Welke aspecten van het zoekgedrag van studenten worden beïnvloed door ChatGPT en hoe?
3. Hoe verhoudt de effectiviteit van ChatGPT zich tot andere kunstmatige intelligentie-gebaseerde zoekhulpmiddelen?
4. In welke situaties is ChatGPT het meest effectief bij het verbeteren van de informatievaardigheid van studenten en waarom?
5. Welke aanpassingen zijn nodig om ChatGPT te optimaliseren voor gebruik in educatieve setting?

Mmm.. De focus ligt
wel erg op de
positieve aspecten

FORMULEREN VAN EEN ONDERZOEKSVRAAG

H Ik wil ook graag weten wat de negatieve gevolgen zijn, wat zijn dan goede onderzoeksvragen?

-
1. Zijn er mogelijke negatieve gevolgen van het gebruik van ChatGPT op de informatievaardigheid van studenten, zoals afhankelijkheid of vermindering van kritisch denken?
 2. In hoeverre kan het gebruik van ChatGPT leiden tot een homogenisering van zoekresultaten en hoe kan dit de diversiteit van informatie beïnvloeden?
 3. Kan het gebruik van ChatGPT leiden tot een vermindering van de motivatie van studenten om zelf informatie te verzamelen en te analyseren?
 4. Hoe kan ChatGPT's gebrek aan menselijke contextuele begrip leiden tot verkeerde of misleidende zoekresultaten?
 5. Hoe kan het gebruik van ChatGPT de privacy en veiligheid van gebruikers beïnvloeden?

Inspirerend.. maar hoe zat het ook al weer met bijvoorbeeld open/gesloten vragen?

FORMULEREN VAN EEN ONDERZOEKSVRAAG

H

Kun je deze vragen herformuleren naar open vragen?

1. Welke mogelijke negatieve gevolgen zijn er van het gebruik van ChatGPT op de informatievaardigheid van studenten?
2. Hoe kan het gebruik van ChatGPT invloed hebben op de diversiteit van informatie die studenten verkrijgen?
3. In welke mate kan het gebruik van ChatGPT leiden tot vermindering van de motivatie van studenten om zelf informatie te verzamelen en analyseren?
4. Hoe kan ChatGPT's gebrek aan menselijke contextuele begrip leiden tot verkeerde of misleidende zoekresultaten?
5. Hoe kan het gebruik van ChatGPT invloed hebben op de privacy en veiligheid van gebruikers?

- Werkt goed ter inspiratie
- Jouw vraag aan de chatbox heeft invloed op de output.
- Vergt nog steeds een kritische houding, metacognitie en achtergrondkennis

ORIENTEREN EN SPECIFICEREN

Chat GPT helpt:

- Bij oriëntatie op je onderwerp
- Vragen beantwoorden (maar pas op !!)
- Ter inspiratie bij formuleren zoekvraag

Chat GPT helpt niet:

- Bij identificatie van je informatiebehoefte
- Hogere niveau kennis die te maken hebben met zelfreflectie, metacognitie en gedrag.

PLANNEN EN ZOEKEN

Plannen en zoeken

Selecteren informatiebronnen en zoeksystemen

Selecteren van zoektermen

Zoeken naar informatie

PLANNEN EN ZOEKEN: INFORMATIEBRONNEN

Benoem geschikte databanken met daarin tijdschriftartikelen op het gebied van Economie en Management

Er zijn verschillende databanken die geschikt zijn voor het vinden van tijdschriftartikelen op het gebied van economie en management. Hieronder vindt u een lijst met enkele van de meest gebruikte en toonaangevende databanken:

1. JSTOR: een digitale bibliotheek met een uitgebreide collectie van tijdschriften, boeken en bronnen op het gebied van economie en management.
2. EBSCOhost: een veelgebruikte databank met een uitgebreide collectie van tijdschriften, boeken en bronnen op het gebied van economie en management, evenals andere onderwerpen.
3. ProQuest: een databank met een uitgebreide collectie van academische tijdschriften en bronnen op het gebied van economie en management, evenals andere onderwerpen.
4. Business Source Complete: een databank van Elsevier met een uitgebreide collectie van tijdschriften, boeken en bronnen op het gebied van economie en management.
5. Emerald Insight: een databank met tijdschriften en boeken op het gebied van economie en management, met een specifieke focus op onderwerpen zoals bedrijfskunde, marketing, financieel management en human resources.
6. ABI/INFORM Complete : een databank van ProQuest met een uitgebreide collectie van tijdschriften, boeken en bronnen op het gebied van economie en management.
7. ScienceDirect: een databank van Elsevier met een uitgebreide collectie van tijdschriften en boeken op het gebied van economie en management, evenals andere wetenschappelijke onderwerpen.

Deze databanken hebben veelal ook toegang tot internationale tijdschriften, bronnen en onderzoeken. Het is wel aan te raden om te checken of je via je instelling toegang hebt tot deze databanken.

- Goede zinvolle bronnen

PLANNEN EN ZOEKEN: BUILDING BLOCKS

H

Wat zijn de belangrijkste building blocks bij de vraag: "Welke invloed heeft de corona pandemie gehad op de implementatie van blended learning in het hoger onderwijs?"

De belangrijkste building blocks bij de vraag "Welke invloed heeft de corona pandemie gehad op de implementatie van blended learning in het hoger onderwijs?" zijn:

1. Corona pandemie: de uitbraak van het coronavirus (COVID-19) die sinds eind 2019 wereldwijd plaatsvindt en die een grote impact heeft gehad op veel aspecten van het dagelijks leven, waaronder onderwijs.
2. Blended learning: een vorm van onderwijs waarbij zowel fysieke als digitale elementen worden gecombineerd om de leeromgeving te versterken.
3. Hoger onderwijs: het onderwijsniveau na het voortgezet onderwijs, waaronder universiteiten en hogescholen.
4. Implementatie: de toepassing van blended learning in het hoger onderwijs, waaronder de planning, organisatie, uitvoering en evaluatie van de inzet van blended learning.
5. Invloed: de manier waarop de corona pandemie de implementatie van blended learning in het hoger onderwijs heeft beïnvloed, waaronder positieve en negatieve effecten.

- Laatste building block niet zo zinvol

4 en 5?

PLANNEN EN ZOEKEN: ZOEKTERMEN

H

Wat zijn goede zoektermen bij het beantwoorden van de onderzoeksvraag: Welke invloed heeft de corona pandemie gehad op de implementatie van blended learning in het hoger onderwijs?

- "corona pandemie" AND "blended learning" AND "hoger onderwijs"
- "covid-19" AND "e-learning" AND "higher education"
- "coronavirus" AND "hybrid learning" AND "universities"
- "corona impact" AND "blended education" AND "colleges"
- "pandemic" AND "online learning" AND "tertiary education"

- Goede zoektermen ter inspiratie

PLANNEN EN ZOEKEN

Chat GPT helpt:

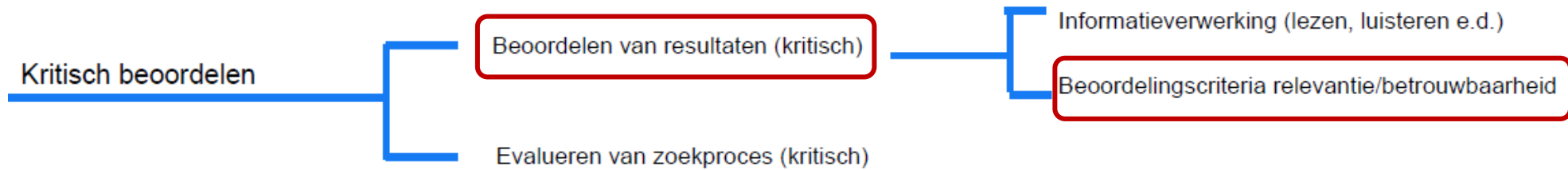
- Bij het vinden van passende bronnen
- Bij het bedenken van zoektermen
- Om informatie te vergaren (maar pas op !!)

Chat GPT helpt niet:

- (Goed) bij het bedenken van vraagelementen
- Bij het vormgeven van een gedegen zoekstrategie

KRITISCH BEOORDELEN

KRITISCH BEOORDELEN: VOORBEELD 1 - ESSAY

H

Beoordeel de volgende samenvatting met een cijfer en onderbouw dat met argumenten: Het verzet is nog steeds broodnodig.

Ons land werd bijna zeventig jaar geleden bevrijd, maar vrij zijn we nog altijd niet. Nieuwe verzetsstrijders, sta op.

Duizenden mensen, stuk voor stuk, hebben hun blik omhoog gericht. Witte, groene, paarse kriebeltjes, ze vliegen door de lucht, gaan hoger en hoger, alle kanten op. Vuurwerk.

Ik dacht er de laatste dagen veel aan, maar slaagde er maar niet in om een sluitend ➡ etc.

- Goede analyse
- Zeker na doorvragen
- Als hulpmiddel voor een docent verleidelijk

Ik geef deze samenvatting een 8. De tekst is duidelijk, overtuigend en de argumenten worden sterk onderbouwd. De auteur geeft een persoonlijk voorbeeld van discriminatie en legt uit hoe dit incident in verhouding staat tot grotere problemen in Nederland. De vergelijking met vuurwerk als symbool voor vrijheid is origineel en effectief. De oproep om actie te ondernemen om de strijd voor vrijheid voort te zetten sluit goed aan bij de rest van de tekst.

H

Kun je er nog meer over zeggen?

KRITISCH BEOORDELEN: VOORBEELD 2 – THEORETISCH KADER

H

Beoordeel dit theoretisch kader met een cijfer en onderbouw dat met argumenten:

2.1 Klanttevredenheid

Thomassen (2003, p. 69) definieert klanttevredenheid als volgt: “de beleving van de klant als gevolg van het bewust of onbewust vergelijken van zijn ervaringen met zijn verwachtingen”. Kotler en Keller (2008, p. 80) bouwen hierop voort en stellen dat klanttevredenheid wordt bepaald door “de mate waarin iemand gelukkig of teleurgesteld is met de waargenomen prestaties van een product, gerelateerd aan zijn of haar verwachtingen”. Prestaties die minder zijn dan de verwachtingen zorgen voor een ontevreden klant, terwijl prestaties die aan de verwachtingen voldoen tevreden klanten opleveren. Overtreffende verwachtingen leiden tot een “zeer tevreden of zelfs aangenaam verraste klant” (Kotler & Keller, 2003, p. 80).

- Beoordelings-“analyse” niet slecht

Ik geef dit theoretisch kader een cijfer van 7. Het klanttevredenheidsmodel van Thomassen wordt duidelijk uitgelegd en er wordt uitgelegd hoe het gebruikt kan worden in het onderzoek. De verwijzing naar andere bronnen zoals Kotler en Keller en Zeithaml en Bitner geeft aan dat er rekening is gehouden met andere perspectieven op klanttevredenheid. Bovendien wordt er goed uitgelegd waarom de definitie van Thomassen gekozen is voor dit onderzoek en hoe deze aansluit bij de missie van boetiek Olivia's Store. Echter, het zou mooi zijn als er ook een afbeelding of een schema zou zijn om het model van Thomassen te visualiseren.

KRITISCH BEOORDELEN: VOORBEELD 2 – THEORETISCH KADER

Hoe betrouwbaar is Thomassen?

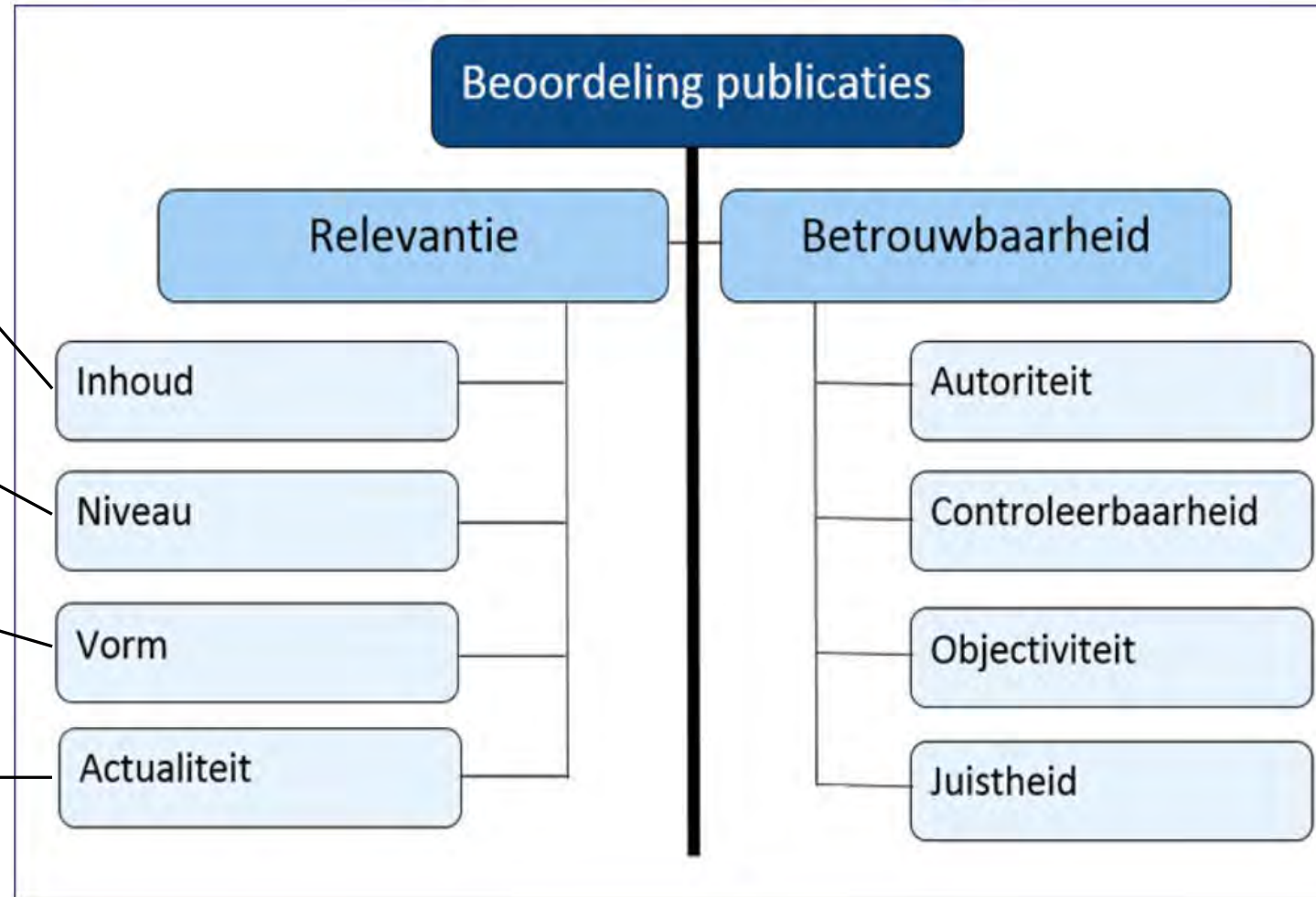
Ik kan geen specifieke informatie geven over de betrouwbaarheid van Thomassen als individu of over de betrouwbaarheid van zijn specifieke klanttevredenheidsmodel. Het is belangrijk om te weten dat in wetenschappelijk onderzoek de betrouwbaarheid van modellen en theorieën vaak wordt beoordeeld door de extentie waarop ze worden ondersteund door andere onderzoeken en studies. Als er een grote hoeveelheid onderzoeken is die het model van Thomassen ondersteunen en als er weinig tegenstrijdige bevindingen zijn, kan men aannemen dat het model betrouwbaar is. Aan de andere kant, als er weinig ondersteunend onderzoek is of als er veel tegenstrijdige bevindingen zijn, dan kan men aannemen dat het model minder betrouwbaar is.

- Beoordeling betrouwbaarheid komt meer bij kijken

KRITISCH BEOORDELEN: RELEVANTIE

- ? Krijg ik antwoord op mijn vraag?
Is de inhoud volledig?
Geeft de publicatie het algemene beeld weer?
- ? Gaat het diep genoeg in op mijn onderwerp?
- ? Past het type bron (boek, artikel, e.d.) bij je informatiebehoefte?
- ? Is het voldoende actueel, gezien mijn vraag?

KRITISCH BEOORDELEN: BETROUWBAARHEID

Beoordeling publicaties

Relevantie

Inhoud

Niveau

Vorm

Actualiteit

Betrouwbaarheid

Autoriteit

Controleerbaarheid

Objectiviteit

Juistheid

Wordt de auteur erkend in zijn vakgebied?
Staat de organisatie (vd de auteur) goed bekend?
Staat de uitgever en/of publicatie goed bekend?

?

Is er sprake van bronvermelding?
Is er sprake van een redactie?
Is er sprake van collegiale beoordeling (peer review)
Wordt de onderzoeksmethode toegelicht?

?

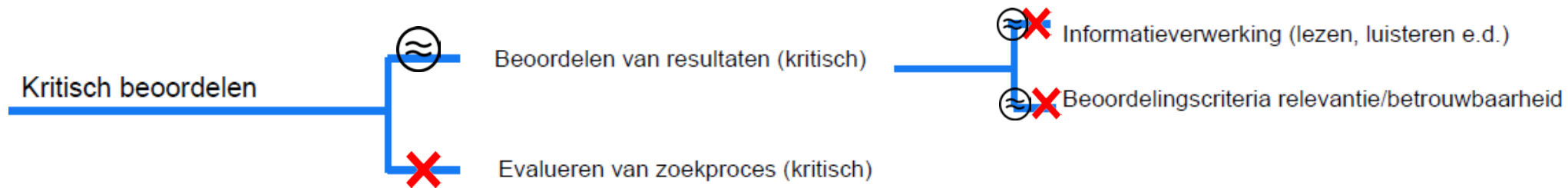
Wordt het onderwerp van meerdere kanten belicht?
Is de informatie objectief?

?

Kloppen de feiten of beweringen?

?

KRITISCH BEOORDELEN

Chat GPT helpt:

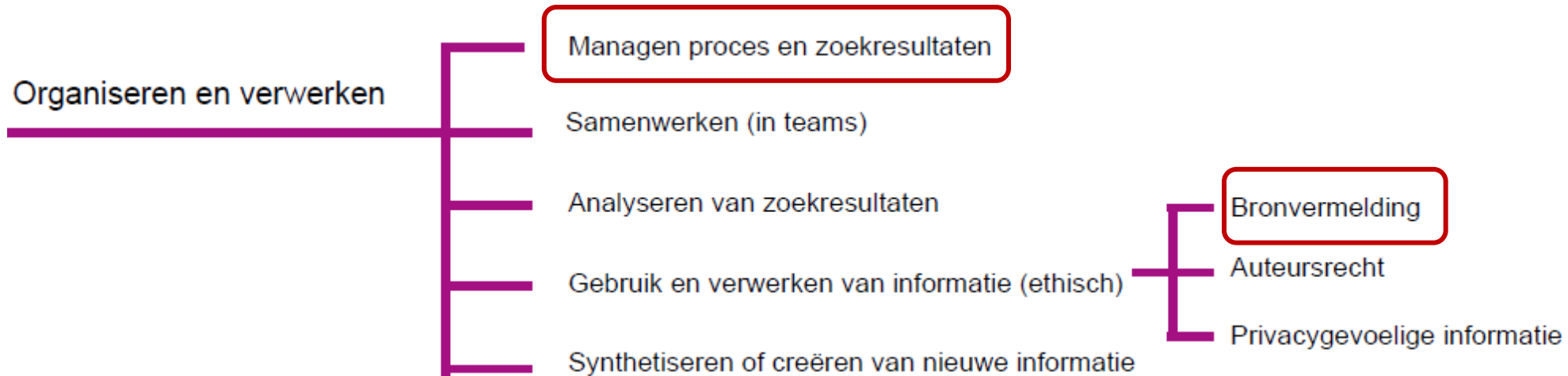
- Bij beoordelings(analyses) van inhoudelijke tekst

Chat GPT helpt niet:

- Bij het beoordelen van relevantie en betrouwbaarheid
- Kritische vaardigheden en gedrag t.a.v. beoordeling en evaluatie
- Informatieverwerking

ORGANISEREN EN VERWERKEN

ORGANISEREN EN VERWERKEN: REFERENTIELIJST?

H Schrijf een samenvatting over wat ChatGPT inhoudt

ChatGPT is een taalmodel ontwikkeld door OpenAI. Het is een zogenaamde "pre-trained" model, wat betekent dat het is getraind op een grote hoeveelheid tekst voordat het in productie wordt genomen. Hierdoor kan het begrijpen en reageren op nieuwe tekst die het tegenkomt. Het model is specifiek ontworpen om te communiceren met mensen in taal zoals we die in de dagelijkse praktijk gebruiken, zoals in gesprekken en tekstberichten. ChatGPT is bijvoorbeeld gebruikt voor automatische antwoordgeneratie en voor het creëren van tekst.

H Welke referenties heb je hiervoor gebruikt?

Ik ben een AI-model en gebruik de informatie die ik heb geleerd van de tekst die ik heb gezien tijdens mijn trainingsperiode, dus ik heb geen referenties gebruikt specifiek voor het schrijven van dit essay. Als u meer informatie wilt over een specifiek onderwerp, kunt u me altijd vragen om meer bronnen te verstrekken.

ChatGPT genereert geen referenties voor geproduceerde content

ORGANISEREN EN VERWERKEN: REFERENTIES ZOEKEN

Wat zijn de referenties met betrekking tot mogelijkheden om informatievaardigheid te testen?

Er zijn een aantal publicaties die specifiek gericht zijn op het testen van informatievaardigheid, waaronder:

- 1. "Information Literacy Assessment: Standards-based Tools and Assignments" van Joanna M. Burkhardt en Mary C. Macdonald - dit boek biedt richtlijnen voor het ontwikkelen van toetsen en opdrachten die gericht zijn op het evalueren van informatievaardigheid.
- 2. "Assessing Information Literacy in Higher Education" van Trudi E. Jacobson en Thomas P. Mackey - dit boek bespreekt verschillende methoden voor het testen van informatievaardigheid in hoger onderwijs, waaronder multiple choice testen, praktijkopdrachten en portfolio-evaluaties.
- 3. "Information Literacy Assessment in Practice: Perspectives and Approaches" van Joanna M. Burkhardt, editor - dit boek bevat verschillende bijdragen van experts die bespreken hoe ze informatievaardigheid in hun specifieke instellingen of disciplines evalueren.
- 4. "Evaluating Information: An Introduction to Critical Thinking and Information Literacy" van Andrew Whitworth - dit boek biedt een overzicht van de basisprincipes van informatievaardigheid en bespreekt methoden voor het evalueren van informatiebronnen en het ontwikkelen van kritisch denkvaardigheden.

Elementen van een referentie
matchen niet met elkaar

ORGANISEREN EN VERWERKEN

H

Zou je deze referenties volgens de APA 7th stijl willen weergeven?

Ja, hier zijn de referenties voor de boeken die ik eerder genoemd heb, volgens de APA 7th stijl:

1. Burkhardt, J. M., & Macdonald, M. C. (2017). Information Literacy Assessment: Standards based Tools and Assignments. American Library Association.
2. Jacobson, T. E., & Mackey, T. P. (2015). Assessing Information Literacy in Higher Education. American Library Association.
3. Burkhardt, J. M. (Ed.). (2016). Information Literacy Assessment in Practice: Perspectives and Approaches. American Library Association.
4. Whitworth, A. (2016). Evaluating Information: An Introduction to Critical Thinking and Information Literacy. Routledge.

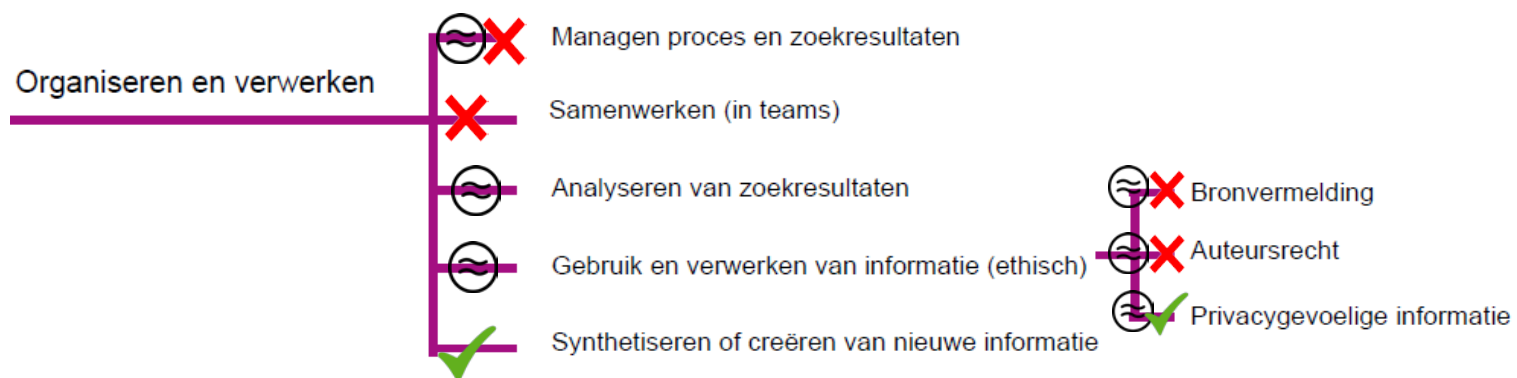
Houd er rekening mee dat als u deze bronnen in een paper gebruikt, u wellicht ook de pagina nummers of specifieke hoofdstukken moet vermelden waar u de informatie heeft gehaald.

Maar:

- Blijf letten op de details
- Referentiesoftware nog steeds makkelijker

ORGANISEREN EN VERWERKEN

Chat GPT helpt:

- Synthetiseren en creëren van nieuwe informatie
- Eenvoudige informatie 'ophalen'
- Bronvermelding in een referentiestijl zetten

Chat GPT helpt niet:

- Managen, samenwerken
- Hogere orde analyseren
- Bronvermelding en auteursrecht

PUBLICEREN EN COMMUNICEREN

PUBLICEREN EN COMMUNICEREN: OUTREACH

H

Kun je volgende tekst in het kort samenvatten in het nederlands op een voor leken begrijpelijke manier? SARS-CoV-2 Spike Protein Impairs Endothelial Function via Downregulation of ACE 2. SARS-CoV-2 (severe acute respiratory syndrome coronavirus 2) infection relies on the binding of S protein (Spike glycoprotein) to ACE (angiotensin-converting enzyme) 2 in the host cells. Vascular endothelium can be infected by SARS-CoV-2,1 which triggers mitochondrial reactive oxygen species production and glycolytic shift.2 Paradoxically, ACE2 is protective in the cardiovascular system, and SARS-CoV-1 S protein promotes lung injury by decreasing the level of ACE2 in the infected lungs.3 In the current study, we show that S protein alone can damage vascular endothelial cells (ECs) by downregulating ACE2 and consequently inhibiting mitochondrial function. ➡ etc.

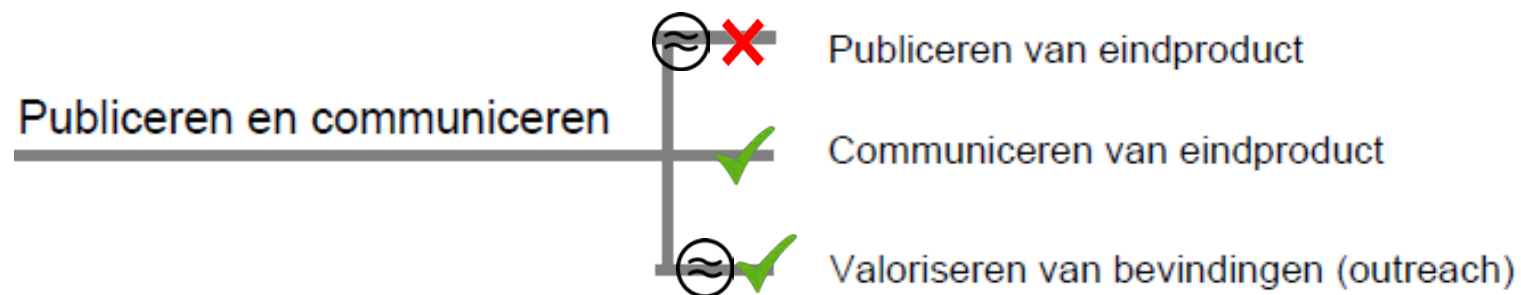

Deze studie onderzoekt hoe SARS-CoV-2 infectie invloed heeft op ons lichaam. Het SARS-CoV-2 virus maakt gebruik van een bepaalde proteïne genaamd Spike (S) proteïne om zich aan de menselijke cel vast te hechten. Deze infectie kan leiden tot beschadiging van de bloedvaten en verminderde functie van bepaalde celonderdelen, wat kan leiden tot verminderde doorbloeding en verminderde bescherming tegen schade. De studie toont aan dat de S proteïne alleen al schade kan veroorzaken aan de bloedvaten door vermindering van een beschermend enzym genaamd ACE2 en daardoor de functie van de mitochondriën te verminderen. Dit resulteert in verminderde bescherming tegen oxidatieve stress en een toename van glycolyse (energieproductie door de cel).

Kan helpen bij het voor een breder publiek inzichtelijk maken van bijv. een wetenschappelijke tekst:

PUBLICEREN EN COMMUNICEREN

Chat GPT helpt:

- Communicatie via geschreven tekst, audio (met extension)
- Outreach tekst: herschrijven voor algemener publiek

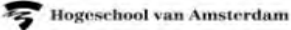
Chat GPT helpt niet:

- Publicatie
- Communiceren, valoriseren, outreach in andere mediaformats

HOE VERANDERT HET INFORMATIEVAARDIGHEID?

HEEL VEEL MENINGEN OVER CHATGPT

 Go to wooclap.com and use the code **GPTIV** ⓘ

ChatGPT [vul aan.. bijv: "moeten we omarmen / afwijzen]

Kritisch omarmen	Andere aanpak	cheat met schaken!!!	Maakt soft skills nog belangrijker	moeten we omarmen en vervolgens in de gaten houden
Kunnen ee niet omheen	Alert en kritisch blijven	vraagt een kritische student	Altijd dubbelchecken;-)	schudt ons wakker
Realiseer je goed wat het doet	is een tool die handig is maar die we duidelijk moeten uitleggen aan studenten	Is here to stay	Is een welbespraakte bullshitter	Kritisch gebruiken
is a new player in the game.	bruikbaar in de toekomst	experimenteren	Moeten we gebruiken, inzicht verwerven	wordt ingehaald door andere bots
als kans?	Gaan we ons doelen trainen	Onderzoeken en inzetten waar mogelijk	Meteen iets mee doen	ChatGPT is een handige tool
Een hulpmiddel	wordt een standaard tool	Nog maar het begin	Indrukwekkend	is een handig hulpmiddel
Moeten we kritisch beoordelen	Geeft kansen	onderzoeken	kan je helpen als je snapt hoe het werkt	beoordelen op z'n merites
moeten we gebruiken	kritisch in de gaten houden	is een hulpmiddel bij oriëntatie	vergt weer nieuwe vaardigheden	een hype

CHATGPT EN INFOMATIEVAARDIGHEID

ChatGPT kan veel:

CHATGPT EN INFOMATIEVAARDIGHEID

Maar.....

- Is niet (voldoende) betrouwbaar
- Maakt het niet mogelijk betrouwbaarheid te verifiëren (want geen bronnen)
- Is niet transparant over de bronbestanden
- Is niet transparant over gebruikte moderatiefilters (risico's op beïnvloeding)
- Heeft biases in zich: "AI is niet neutraal" (risico's op beïnvloeding)
- Vergt wellicht nog meer van het kritische denken en beoordelen, zelfreflectie, metacognitie en gedrag/houding (bijv. discipline; onderzoekende houding)
-

HOE VERANDERT HET INFORMATIEVAARDIGHEIDONDERWIJS?

- Integratie ChatGPT (en andere AI tools) in lesprogramma's?
- Andere werkvormen?
- Verdere verschuiving van information literacy naar [metaliteracy](#)?
- Grotere of juist kleinere rol voor informatiespecialist?
- Aanvullende skills nodig voor de informatiespecialist?
- ..??

Hoe kunnen we ons informatievaardigheidsonderwijs aanpassen?

VRAGEN, STELLINGEN EN OPDRACHTEN

Brainstorm in BO-rooms

(Iedere BO Room buigt zich over een van de hiernaast genoemde vragen/opdrachten)

1. [stelling] “De bibliotheek moet het gebruik van ChatGPT ontmoedigen”
2. [vraag] Hoe beïnvloedt ChatGPT de informatievaardigheid van een student?
3. [vraag] Op welke manier zouden we onze lessen kunnen/moeten aanpassen aan de AI ontwikkelingen?
4. [opdracht] Bedenk twee voorbeelden van lesprogramma's waarbij rekening wordt gehouden met het gebruik van ChatGPT door studenten
5. [vraag] Welke mogelijkheden zijn er voor de bibliotheken om ondersteuning te bieden bij ChatGPT? (Informatievaardigheid of anderszins)

UITKOMST VAN DE BRAINSTORM

Stelling: "De bibliotheek moet het gebruik van ChatGPT ontmoedigen"

Hoe realistisch is het om te ontmoedigen?

Als studenten het willen gebruiken dan heeft die inspanning weinig zin. We kunnen beter uitleggen wat het is en waar het wel en niet voor beruikt kan worden.

Omdat het niet te voorkomen is dat het gebruikt gaat worden, is het beter studenten te leren ChatGPT goed te gebruiken

Hierdoor wordt het hele vak informatievaardigheden juist veel belangrijker.

Onderwijs vraag ook vaak om eigen mening van studenten

Door studenten te laten reflecteren op hun eigen proces is het gebruik van ChatGPT niet zo bruikbaar.

Met ontmoedigen zet je jezelf buitenspel

Beter de goede dingen benadrukken

Zowel positief als negatief benadrukken

Zou je willen, maar helaas...

Laten we het beste ervan maken. Onze bezwaren ook uitspreken en de studenten erbij betrekken: samen testen en reflecteren waarin het handig is en waar je vooral op moet letten. Samen kijken naar de missers (waarin faalt ChatGPT?). De eis om bronnen te citeren is nog steeds geldig en daar blijft ChatGPT in gebreke.

Duidelijk ChatGPT als bron gebruiken

Wel meegaan.. betrouwbaarheid benadrukken

ICTO coaches hierin meenemen

Samen met studenten optrekken in het delen van kennis over AI-tools, in plaats van ontmoedigen.

Meer aandacht op competenties.. iets kunnen

Verschuiven naar proces

Vragen stellen en coachen nav proces

Leerdoelen openstellen

Vraag: Hoe beïnvloedt ChatGPT de informatievaardigheid van de student?

Beïnvloeden ChatGPT

Vraagt een kritischer houding van de student

Ik heb het maar even aan chatgpt gevraagd (Claudia)

chat.openai.com

ChatGPT en informatievaardigheid.

ChatGPT kan de informatievaardigheid van studenten op verschillende manieren beïnvloeden. Aan de ene kant kan het studenten helpen bij het vinden van informatie en het stellen van vragen. ChatGPT kan studenten snel en gemakkelijk toegang geven tot informatie en helpen bij het verduidelijken van concepten. Aan de andere kant kan ChatGPT studenten afhankelijk maken van technologie en de ontwikkeling van vaardigheden zoals kritisch denken en evaluatie van informatie belemmeren. Het is daarom belangrijk dat studenten ChatGPT als een aanvullende bron van informatie beschouwen en zich blijven richten op het ontwikkelen van hun eigen informatievaardigheden.

Laagdrempelige uitnodiging om je vraag bij te stellen

Het stimuleert de gebruiker om het gegeven resultaat te beoordelen en te bedenken hoe de vraag aangepast kan worden om een beter resultaat te krijgen.

Beïnvloeding student

Gevaar: de student kan gemakzuchtiger worden.

dat met gebruik van ChatGPT studenten geen rekening houden met uit welke bronnen informatie komt (met Google zien ze de bronnen zelf)

Studenten verantwoord mee om laten gaan, voor- en nadelen duidelijk aangeven

Docenten vragen hoe zij ertegenover staan

oververtegenwoordiging van onderwerpen die in de belangstelling staan

"er wordt dus veel onderzoek gedaan naar Ivermectine en Covid-19"?

geen gebruik van de betaalde collectie

Proberen te voorkomen dat studenten er lui en gemakzuchtig van worden

Overzicht van Harrie wat het wel en niet goed doet, ook in instructies overbrengen

Studenten waarschuwen: altijd controleren of een gegeven bron klopt

Hulpmiddel om hele moeilijke artikelen te lezen, dat dit dus een van de voordelen is

UITKOMST VAN DE BRAINSTORM

Vraag: Op welke manier zouden we onze lessen kunnen/moeten aanpassen aan de AI ontwikkelingen?

Helpen bij je zoekvraag

ChatGPT vragen stellen over synoniemen + zoektermen. Hier aandacht aan besteden. In gesprek gaan met ChatGPT: wat levert dat op?

Integreren in de les. Leren werken met AI, kritisch kijken en vergelijken. Belang van goede vragen stellen en hoe je dat doet.

Studenten verder trainen in het kritisch reflecteren op bronnen (en Chat GPT dus als 'bron' beschouwen); wat is de kwaliteit en relevantie van de verkregen informatie uit Chat GPT?

Helpen bij het zoeken naar informatie

Een 'assistent in opleiding' bij het zoeken naar informatie juist in deze tijden van informatie-overvloed

Ethiek, morele kant van het gebruik van AI

Bewustwording creëren en na laten denken over het gebruik en het ontwikkelen van de eigen vaardigheid, houding en kennis.

Nodig om ook in infolessen aandacht aan te besteden, we komen er niet omheen. Refereren aan het verhaal van Harrie de positieve punten van ChatGPT (oriënteren, specificeren, informatiebronnen, zoektermen) meenemen en integreren in lessen en ons voordeel ermee doen. De negatieve punten bv. wat betreft Kritisch Beoordelen onder de aandacht brengen en de betere manier laten zien. Als informatiespecialist kritisch en alert blijven.

Auteursrecht

Wetgeving loopt nog achter, toch nu al rekening houden met het misbruik van werk van anderen. Bewust zijn van onrechtmatig gebruik van werk van anderen door AI (ChatGPT) Aandacht voor het belang van bronvermelding en auteursrecht. Niet alleen omdat je 'bestraft' wordt (wet- en regelgeving) maar omdat je zelf weet (moreel besef, intrinsiek) dat je niet met werk van anderen aan de haal wilt gaan

Moderatieregels aanpasbaar

De moderatieregels zijn aanpasbaar door grote organisaties en overheden. 'factchecking' en censuur van AI? Ongewenste tekst mag niet gepubliceerd/gegenereerd worden?

Opdracht: Bedenk twee voorbeelden van lesprogramma's waarbij rekening wordt gehouden met het gebruik van ChatGPT door studenten

Brongebruik en selectie

In instructie aandacht voor brongebruik en selectie van bronnen.

Formuleren zoekvraag en zoektermen

Ondersteunen docenten en onderzoekers?

Bewustwording wat het systeem doet, hoe je het kunt gebruiken en wat de grenzen van het systeem zijn.

Peer review: de ene student een andere student mondeling bevragen op inhoud van de ingediende tekst.

Lesprogramma

1 opdracht waarmee de student tegen de grenzen van ChatGPT aanloopt
vb. SWOT analyse van bedrijf

linkedin.com

Jeroen Loeff on LinkedIn: Voor de opleiding Ondernemerschap & Retail Management, krijgen onze...

Ik zou de studenten aan raden om chatgpt alleen ter inspiratie te gebruik

Lesmateriaal maken

Verken mogelijkheden en wens om gezamenlijk lesmateriaal te maken Bv een basispakket...

Laat ze bijv. een SWOT analyse maken en de inhoud van Chat GPT checken met de andere (betaalde) databanken

Hoe stel je een goede vraag aan ChatGPT?

Opdracht om hele chat uit ChatGPT over een complexe vraag in te leveren

Een docent kan inzicht krijgen in de denkwijze en strategie van een student door te zien hoe deze de interactie met het de AI is aangegaan. Vervolgens feedback op inhoudelijke aspecten (vakdocent) of juist op waarom van de resultaten (AI literacy)

UITKOMST VAN DE BRAINSTORM

Vraag: Welke mogelijkheden zijn er voor de bibliotheken om ondersteuning te bieden bij ChatGPT? (informatievaardigheid of anderszins)

Het framework als basis voor deskundigheidsbevordering van vakdocenten

Informatiespecialisten van de bibliotheek kunnen vakspecifieke workshops of andere vormen ontwikkelen om docenten te informeren over de mogelijkheden en beperkingen van ChatGPT in het vakgebied.

ethiek en integriteit

bij alle onderwijs zouden ethiek en (wetenschappelijke) integriteit een rol moeten spelen

Ondersteuning

Onderwijsondersteuning en bibliotheken als onderdeel daarvan, kunnen docenten ondersteunen bij de vraag hoe zij met dit soort bots moeten omgaan

vaardigheden

goede link tussen informatievaardigheden en digital literacy, kritisch denken hoort bij beide erbij

Verspreiding onder studenten

Deelnemers aan onze BO menen dat studenten ook wel aarzelen om dit te gebruiken. Men is bang om de ethische grenzen te passeren.

Linking pin voor vragen en initiatieven

Mensen, vragen en initiatieven bij elkaar brengen

Enkele suggesties

- Meer richten op proces dan eindproduct: bijvoorbeeld zoeklogboek
- Leren door peer feedback en discussie
- Stimuleer kritisch denken: bijvoorbeeld trainingen desinformatie met extra aandacht voor de vraag hoe AI-informatie tot stand komt, de waarde van het kennen van een bron, risico's op sturing / manipulatie e.d.
- Voorbeeld-opdrachten:
 - Beoordeel ChatGPT content adhv bronnen (dus zoek de bronnen bij de tekst)
 - Zijn er invalshoeken die ChatGPT niet meeneemt in de geproduceerde tekst: onderbouw a.d.h.v. bronnen

EN HOE NU VERDER?

- Specifieke behoeften voor een vervolg?
- Ideeën / suggesties?

MEER INFORMATIE

Harrie van der Meer | h.a.l.van.der.meer@hva.nl | +31 6 290 75 998

Lieme Sloot | l.j.sloot@hr.nl | Brenda Lems | b.y.lems@hr.nl

GEBRUIKTE AFBEELDINGEN

Slide	Source
2	Bron: https://www.pngegg.com/nl/png-ygwul
10	Verkregen van: Helmus, J. (2023). Prompten: de kern van GPT. In: Kennissessie ChatGPT.. Hogeschool van Amsterdam.
9,11	https://pixabay.com/nl/illustrations/hand-robot-machine-697264/
12,51	https://pixabay.com/nl/vectors/gekrabbel-schrijven-student-tekenen-152216/ https://www.dreamstime.com/company-summary-icon-simple-illustration-company-summary-vector-icon-web-design-isolated-white-background-company-image194781529 https://pixabay.com/nl/vectors/vraag-en-antwoord-7247900/ https://publicdomainvectors.org/en/free-clipart/Translation-icon-vector-clip-art/22243.html https://pixabay.com/nl/vectors/lijs-lijst-met-opsommingstekens-1294835/ https://pixabay.com/nl/vectors/codering-computer-computergebruiker-1294361/ https://publicdomainvectors.org/en/free-clipart/Translation-icon-vector-clip-art/22243.html
13	https://pixabay.com/nl/illustrations/laptop-leren-school-computer-1019763/ From: DALL-E
14	https://pixabay.com/nl/vectors/koker-pijlen-filter-keuze-6478437/
15	3D Printer Does my Homework ChatGPT Wrote / arteuspw. (2022) From: https://youtube.com/shorts/whbZTIR5Rlw?feature=share
22	https://pixabay.com/nl/vectors/vergrootglas-loep-zoeken-vergroten-145942/
22,23,27, 28,32,33, 40,41,44, 45,46, 47	Figuur: Taxonomie Informatievaardigheid – schematische weergave (Van der Meer / Post, 2020).

Slide	Source
37,38	Beoordeling publicaties. (2022). In: Cursus Zoeklicht Gevorderd. Bibliotheek Hogeschool van Amsterdam
48	https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Even_Pauze.jpg
52	https://pixabay.com/nl/vectors/teken-voorzichtigheid-waarschuwing-304093/
53	https://pixabay.com/nl/illustrations/vraag-vraagteken-reactie-symbool-1015308/
54	https://pixabay.com/nl/vectors/gemeenschap-team-teamwerk-mensen-3245739/
58	https://pixabay.com/nl/vectors/dialoog-tip-advies-hint-sprekend-148815/
59	https://www.freepik.com/premium-photo/concept-way-successful-future-beautiful-landscape-straight-highway-sunset_25658341.htm
60	https://pixabay.com/nl/illustrations/banner-koptekst-vraagteken-vraag-1090827/
64	Adapted from: Jacobson, T. E., & Mackey, T. P., O'Brian, K. (2017). <i>Empowering Yourself in a Post-Truth World</i> [MOOC]. The State University of New York.
65	"The Metaliterate Learner." Figure 3.1 in Metaliteracy: Reinventing Information Literacy to Empower Learners , adapted by Patti Kingmill for the OCSA Project, is licensed under CC-BY-NC-SA
66	https://pixabay.com/nl/vectors/diploma-uitreiking-zwart-pet-303565/ Andrea Hernandez. (2011). New Blooms Pyramid. From: https://www.flickr.com/photos/21847073@N05/5857112597/in/photostream/

Bijlage

KRITISCH BEOORDELEN: VOORBEELD 3 – SCORING RUBRIC

H

Beoordeel onderstaande tekst aan de hand van het volgende criterium: "Uit het product blijkt dat de student zich goed op het vraagstuk of het onderwerp heeft georiënteerd en op basis daarvan een eigen invalshoek (focus) heeft geformuleerd. Dat blijkt ook uit het feit dat de student duidelijk heeft geformuleerd welke (onderzoeks-) vragen hij/zij wil beantwoorden." Het gaat om de volgende tekst: n 2013, toen Thijs Verheul de online kledingmarktplaats United Wardrobe oprichtte, had tweedehands kleding → etc.

De tekst is duidelijk en geeft een overzicht van de groei van de tweedehands kledingmarkt en de factoren die hierbij een rol spelen. Er wordt ingegaan op de groei van het aantal bedrijven en concepten die tweedehands kleding verkopen en de snelheid waarmee deze markt groeit in vergelijking met de algemene kledingindustrie. Daarnaast wordt ook ingegaan op de redenen waarom de markt voor tweedehands kleding groeit en de rol van de planeet hierbij.

Er is echter geen eigen invalshoek geformuleerd, dus de tekst beantwoordt niet de vraag of de student zich goed op het vraagstuk of het onderwerp heeft georiënteerd en op basis daarvan een eigen invalshoek heeft geformuleerd.

Aan de hand van een criterium "professioneel gedrag" vanuit de scoring rubric van Jos van Helvoort

- Kijkt alleen naar eventueel formuleren van invalshoek maar niet naar geformuleerde onderzoeksvragen
- Volledige rubric als input geven werkt (nog) niet. (Als template?)
- ChatGPT niet geschikt voor de beoordeling van de meeste criteria in deze rubric

RISICO'S VAN CHATGPT: HET LEERPROCES

Invloed op:

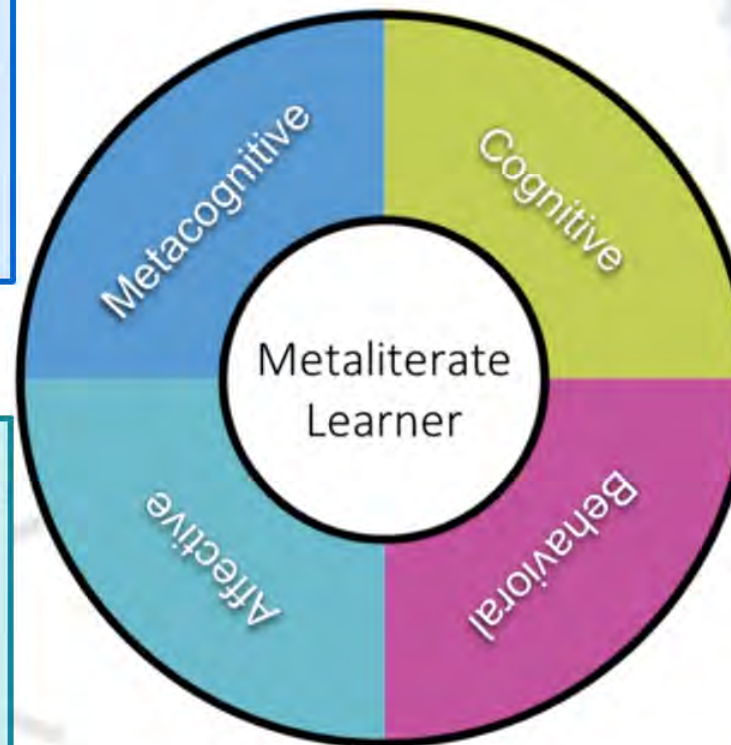
Metacognitief

Wat lerenden denken over hun eigen denken – een reflectief begrip van hoe en wanneer ze leren, wat ze doen en niet weten, hun vooroordelen, en hoe ze blijven leren.

Affectief

Veranderingen in de emotie of houding van studenten door deelname aan leeractiviteiten

Metaliteracy leerdomeinen

Cognitief

Wat studenten zouden moeten weten om leeractiviteiten succesvol af te ronden – begrip, organisatie, toepassing, evaluatie.

Gedragmatig

Wat studenten zouden moeten doen om leeractiviteiten succesvol af te ronden – vaardigheden, competenties.

RISICO'S VAN CHATGPT: HET LEERPROCES

Invloed op:

et aliteracy rollen

Communicator

- Past zich aan en zet veranderende technologie in bij het effectief creëren en delen van informatie
- Is zich bewust van hoe hij/zij een boodschap overbrengt, met oog voor verschillende doelgroepen in een globale community

RISICO'S VAN CHATGPT: HET LEERPROCES

Welke invloed heeft het gebruik van ChatGPT op de verschillende leerniveau's in de taxonomie van Bloom? En wat doet het dus met het 'leren' van een student?

